

De oudste vrouw van Europa

Mevrouw Hendrikje (Henny) van Andel werd geboren in 1890. Ze kwam uit het Drentse dorp Smilde, waar haar vader hoofdonderwijzer was. In 2004 stond er een interview met haar in de krant. Ze was toen 113 jaar en de oudste vrouw van Europa. Later werd ze zelfs de oudste vrouw ter wereld!

Lees de tekst goed door en maak dan de vragen.

'Ik ben tamelijk vitaal'

(*Volkskrant magazine*, 14 februari 2004. Door Pieter Webeling.)

In het Drenthe van de negentiende eeuw woonden veel veenarbeiders in plaggenhutten. Henny van Andel heeft ze nog gebouwd zien worden. 'Er was maar één raam – het was altijd donker in een plaggenhut. De mensen waren doodarm. Ze maakten lakens van jutezakken die ze aan elkaar naaiden. Als er een zieke was, kookte mijn moeder soep. Dat kregen ze anders nooit. Ze aten dikke sneeën roggebrood en 's middags aardappelen. In de bonentijd kregen ze er bonen bij, in de slatijd kregen ze er sla bij.'

Van radio tot elektriciteit, van fiets tot stofzuiger: Henny van Andel-Schipper is in haar leven getraakteerd op alle snufjes en uitvindingen van de twintigste eeuw. In 1897, in haar Drentse geboortestreek, begon de moderne tijd al te gloren met de komst van het rijwiel.

'De dominee van Dedemsvaart en mijn moeder en vader hebben zes fietsen in Amerika besteld – daar waren ze goedkoper. Dat trok nog aardig wat bekijks. Daarna kreeg je motorfietsen, die noemden wij 'stroomfietsen'. Toen kwamen de auto's. Eerst had de dokter er eentje. Een rijke boer wilde niet achterblijven: wat de dokter kan, kan ik ook. Maar toen hij er mee uit rijden wilde, deed dat ding het niet meer. Ze moesten twee paarden van stal halen om die auto weer terug te brengen. We hebben daar erg om gelachen. Is dát nou vooruitgang?'

'Op mijn twaalfde zat ik voor het eerst in een auto. Ik moest medicijnen bij de dokter halen. Hij zei: ze kan met mij in de auto heen, dan moet ze zelf teruglopen – een kilometer of zes. We reden langs de Drentse Hoofdvaart. Ik dacht: als dat ding maar niet in het water glijdt! Ik hield me met twee handen vast en was vreselijk bang.'

Elektriciteit kwam in 1908.

'Wij hadden petroleumlampen. En toen kwam het elektrische licht. Dat was fijn, maar een heleboel mensen konden dat niet betalen. Wij woonden in het schoolhuis, de aanleg werd door de gemeente gedaan. Ik durfde het knopje voor het elektrische licht niet aan te raken, omdat ze zeiden dat je dan een schok zou krijgen. En dat geloofde je in die tijd ook nog! Maar we waren er wel blij mee. Mijn moeder heeft meteen alle petroleumlampen weggedaan.'

1. In de tekst worden drie vervoermiddelen genoemd waarvan mevrouw Van Andel de introductie heeft meegemaakt. Zet ze hieronder in *chronologische volgorde*.

2. In welk jaar zat mevrouw Van Andel voor het eerst in een auto?
3. Hoe reageerde zij op de komst van de auto?
 afwijzend
 angstig
 enthousiast
 nuchter
4. WEETVRAAG. In de tekst wordt niets gezegd over de trein. Denk je dat er rond 1900 al treinen reden in Drenthe?
5. Hieronder staan drie woorden uit de tekst. Schrijf de betekenis erachter.
 (Natuurlijk mag je een woordenboek gebruiken!)
petroleum
plaggenhut
vitaal
6. Mevrouw Van Andel vertelt dat ze zes kilometer moest lopen. Hoe lang loop je ongeveer over die afstand, als je niet slentert, rent en ook niet pauzeert, maar stevig doorloopt?
 1 uur 2 uur 3 uur 4 uur
7. Mevrouw Van Andel woonde in een *schoolhuis*. Wat zou dat zijn geweest?

8. Is mevrouw Van Andel getrouwd geweest?
9. Een *bijvoeglijk naamwoord* is een woord dat iets zegt over een:
 bijwoord
 voorzetsel
 werkwoord
 zelfstandig naamwoord
10. Onderstreep in de volgende zinnen het bijvoeglijk naamwoord.
 - Toen kwam het elektrische licht.
 - Een rijke boer wilde niet achterblijven.
 - De mensen waren doodarm.
 - In Amerika waren fietsen goedkoper.

Hier vind je de antwoorden: <http://www.surfspin.nl/1890.html>.